הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

Call no: B. (NS)H465

Author: Israel Meir, ha-Kohen, 1838-1933.

Title: ... Tohorat ha-mishpahah ...

כותר: ... טהרת-המשפחה ...

Imprint: Vilna : [s.n.], 1930.

Collation: 1 broadside ; 51 x 35 cm.

הערות: סוג הגליון: מודעה.

Subject: Purity, Ritual.

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

מאמר מהגה"צ בעל „חפץ חיים" שליט"א

וועגן טהרת-המשפחה.

א ציטער נעמט ארום יעדערן הערנדיק, אז דער יצר-הרע איז שוין דערגאנגען צו זאכן וואס געהערן צו דער כשרקייט פון דעם אידישן פאמיליען לעבן, צו טהרת המשפחה. פיל אידישע פאמיליעס אין שטעט און שטעטלאך הויבן אן צו פארלאזן די מצות טבילה אין א כשרה מקוה, לויט דעם דין התורה, און פארבייטן עס מיט שטובּיקע וואנעס. עס חאפּט א ציטער הערנדיק, דאס א זעלכע הארבסטע דינים פון דער תורה ווערן געבּראכן גאר גלייכגילטיג. דער ענין פון טהרת המשפחה איז געוואלדיק הארב און באוואוסט, יעדער ווער עס לערנט נאר חומש ווייסט, אז א נדה, דאס הייסט א פרוי נאך איר שטענדיקער צייט, ווען זי ווערט ניט ריין, — אפילו נאך דעם אפּציילן זיבּן ריינע טעג, — אין א כשרה מקוה ווי דער דין איז, העלפט איר ניט קיינע וואסערן אין דער וועלט, און זי ווערט אנגערופן מיטן נאמען נדה, און זי בלייבט אסור צום מאן מיט אלע הארבקייטן אן קיין שום אונטערשייד פון פריער. געוואלד, ווען האט מען דאס גאר געהערט א זעלכע זאכן, אפילו אין די פרייעסטע שטעט, ביי די פרייעסטע מענשן, זיינען אלעמאל אלע משפחות געשטאנען בחזקת כשרות. עס איז אונז גאר א שאנדע צו ריידן וועגן אזא זאך אפן, עס איז א שאנדע פאר דעם גאנצן כלל ישראל, דאס מיר זיינען געקומען צו אזא מצב מען זאל דארפן וועגן דעם ריידן אפן, אבער וואס זאל מען טאן, ווען עס איז שוין יע געקומען צו דעם בעוה"ר, טאר מען ניט שווייגן. מען מוז געוואלד שרייען, אפשר וועלן מיר אפּראטעווען די ארענטליכע פרויען, וועלכע טוען עס מער ניט פון אומוויסענהייט, פיליכט וועלן זיי זיך צו הערן צו אונזער געשריי פארשטיין די הארבקייט פון דעם איסור און זיך אפּהאלטן דערפון. איך וועל דא ארומריידן דעם גרויסן עון פון נדה, ווי הארב דער דאזיקער איסור איז.

א) ביי אלע אידן איז חזיר עסן טרפה, אפילו דער נידעריקסטער מענש פון כלל ישראל ערלויבט זיך ניט צו עסן חזיר, (סיידן דער מענש וועלכער איז שוין ארויס מיט אלעמען פון אידישקייט). דארפט איר דערום וויסן ברידער, דאס די עבירה פון נדה איז פיל הארבער ווי פון חזיר עסן. חזיר עסן איז ניט מער ווי אלאו פון דער תורה, און פאר דעם עון פון נדה שטייט בפירוש אין דער תורה דאס עס קומט כרת, סיי דעם מאן סיי דער פרוי, ד. ה. אז זיי לעבן ביידע ניט אויס זייערע יארן, זיי שטארבן ח"ו אין די מיטעלע יארן, און ווען עס טרעפט זיך אפילו ווען זייערע יארן ווערן פערלייגגערט צוליב וועלכן עס איז זכות, דארפן זיי אבער וויסן, דאס פאר זיי איז אנגעגרייט נאך א פיל גרעסערער עונש, דער נפש ווערט אפּגעשניטן פון זיין לעבנס-בונד דורך וועלכן ער איז אנגעבונדן אן דעם הייליקן לעבנס-קוואל, צו הקב"ה, און ווערט פערניכטעט אויף אייביק. די דאזיקע שטראף איז פיל ערגער פון אלע יסורים אין דער וועלט, אבער מיט דעם איז ער נאך אויך ניט אפּגעפטר'ט, ער האט נאך פריער פאר דעם א עונש פון גיהנם, וואו זיין ארט איז צווישן אלע פושעים ומורדים, מען משפט אים פאר יעדער מאל באזונדער, ער שרייט דארטן אוי וויי, אבער קיינער קען אים דאן ניט העלפן, ער איז אליין שולדיק, די בעסטע גוטע פריינד זיינע קאנען אים גאר ניט העלפן. בערעכענט זיך דערום ברידער, אין דער צייט ווען איר קאנט זיך נאך העלפן.

ב) אויך דארף מען וויסן, דאס חוץ דעם עונש פון כרת איז אויך פאראן א עונש, וואס זיי בלייבן אן קינדער חלילה (ערירי), אדער עס ווערט גאר ניט געבארן אדער זיי שטארבן יונגערהייט ח"ו, פאר די זינד פון די עלטערן, און די עלטערן שטעלן דורך דעם איין דעם לעבן פון זייערע קינדער אין סכנה. עס טרעפט, דאס א וועלכער עס איז זכות האלט אויף דעם לעבן פון די קינדער, אבער אין סכנה זיינען זיי געוויס.

ג) ווען אפילו די זכותים זייערע וועלן העלפן דאס די קינדער זאלן לעבן בלייבן, אבער די זינד פון די עלטערן בלייבט פערקלעפּט אויף זייער נשמה, זיי זיינען אויסגעהאדעוועט געווארן אין א טומאה, וואס זיי וועלן זיך פון איר קיינמאל ניט אפּוואשן, זיי ווערן אנגערופן „בני נדה" און ערליכע אידן וועלן זיך ניט וועלן מתחתן זיין מיט זיי. ווען א פרוי איז זיך מטהר אין א מקוה ווי דער דין איז, גיט מען דעם קינד וואס ווערט געבארן א הייליקע נשמה פון הימל און ער קאן זיין א ערליכער איד, ווען די עלטערן זאלן אים נאר מדריך זיין אין דער אידישער וועג. אבער ווען ער ווערט געבארן דורך די טומאה פון נדה, ווערט אים געגעבן א אומריינע נשמה, וואס ציט אים זיין גאנצן לעבן צו שלעכטס, ווי עס שטייט אין גמ' נדרים און אין זוה"ק פ' שמות. א מענשענס האפענונג איז דאך, אז די קינדער זאלן זיין ארנטליכע אידן מיט גוטע מדות צו ג' און צו לייטן, און דורך די א. ד. זינד מאכן די עלטערן אליין זייערע קינדער פאר רשעים, וואס זיי וועלן פון זיי פיל שאנדע האבן אויף דער וועלט און בפרט אויף יענער וועלט. א מענש לעבט דאך ניט אייביק, ער וועט דאך מוזן אפּגעבן דין וחשבון פארן רבש"ע, און וויפל צער און בזיונות וועלן זיי האבן, ווי ביטער וועט זיי זיין צו זען זייערע יסורים, בפרט ווען זיי וועלן זיך דערמאנען, דאס זיי אליין האבן עס דערצו געבראכט מיט זייער נארישער פירונג.

ד) נדה איז איינע פון די דריי עבירות (ע"ז, גילוי עריות, שפיכות דמים), וואס ווען מען צווינגט א אידן צו טאן איינע פון זיי, איז מען מחויב עפ"י דין התורה צו לאזן זיך הרג'נען (מוסר נפש זיין זיך) און ניט עובר זיין אויף איינע פון זיי, ווייל דער עון פון די דריי עבירות איז אזוי שרעקליך גרויס, דאס עס איז גלייכער דער מענש זאל שטארבן און ניט עובר זיין אויף זיי. אלזא, ווען מען נויט אפילו א אידן צו זיין מיט א נידה מוז ער זיך מוסר נפש זיין און ניט עובר זיין די עבירה, און בעוה"ר טוט מען עס די לעצטע יארן מיט'ן אייגענעם ווילן און ניט איין מאל, צענדליגער מאל, אוי וויי, צו וואס מיר זיינען געקומען, צו וואס מיר האבן דערלעבט. אבער דער קלוגער דארף אנטלויפן פון דעם ווי פון פייער.

ה) אויך דארפן מיר ניט פערגעסן וואס די גמ' זאגט אין שבת, דאס פאר דריי עבירות זיינען פרויען אין סכנה מיט זייער לעבן ביי זייער געבוירן א קינד, און איינע פון די דריי איז, וואס זיי היטן זיך ניט ווי דער דין איז אין די טעג פון נדה. און ווען דער עונש איז מערניט ווי פאר'ן ניט היטן זיך, הייגט ווי איז שוין ווען מען איז זיך מפקיר אין גאנצן און מען היט זיך גארניט. הייגט ווי האבן זיי עס קיין מורא ניט טאמער וועט מען אין דער געפערליכער צייט דערמאנען זייער זינד און זיי וועלן בעשטראפט ווערן חלילה, און מיט וואס פאר א פנים קאנען זיי דאן בעטן צו ג' ער זאל זיי העלפן ווען זיי ווייסן דאס זיי האבן ניט געהיט זיין פערזאג?

ו) אויך געפינט זיך אין זוה"ק (פ' שמות), דאס דער עון פון נדה איז גורם אז הקב"ה, נעמט אראפּ זיין השגחה פון דער וועלט און פיל מענשן שרייען צו אים און ווערן ניט געענטפערט, ליבע ברידער, בארעכנט זיך וואו מיר האלטן יעצט אין דער וועלט, דער כלל ישראל ליידט פיל צרות, וואס עס איז אין לשער, יעדערער האט זיך זיין פעקל צרות, און אלע שרייען און בעטן ביים רבש"ע און ווערן ניט געענטפערט. ליבע ברידער, לאמיר אטראכט טאן, אפשר איז עס צוליב זייערע זינד, וואס האבן געבראכט דערצו דאס דער רבש"ע זאל זיך דערווייטערן, און דערווייל ליידן געבאך אומשולדיקע מענשן. ווער ווייס וויפיל צרות און יסורים מענשן ליידן צו ליב דעם, איין איד איז דאך איין ערב פארן צווייטן. און ווען אנדערע ווערן ניט געענטפערט, ווערן זיי דאך אליין געוויס ניט געענטפערט אין זייער שלעכטער צייט, ווען זיי מוזן אנקומען בעטן ביים רבש"ע.

ז) מען דארף אויך וויסן וואס דער רבינו יונה זאגט, אז א מענש איז מפקיר איין מצוה פון דער תורה און ער איז עובר אויף איר שטענדיק, אפילו די קלענסטע מצוה, ווערט ער אנגערופן „מומר לדבר אחד" (א משומד אויף יענער עבירה), הייגט ווען איינער איז מפקיר אזא גרויסע עבירה פון נדה, און ניט איין מאל נאר צענדליקער מאל, איז ער געוויס א מומר, ארשע, און עפ"י דין איז ער פסול צו זיין אנ'עדות און ער איז ניט באגלויבט אויף א שבועה, אזא מענש דארף זיך גענוג שעמען מיט דעם נאמען אפילו אויף דער וועלט בפרט אויף יענער וועלט.

ח) אין א שטאט וואו עס איז ניטא קיין כשרה מקוה טאר מען ניט וואוינען, און עפ"י דין קען מען איינער דעם צווייטן נויטן צו העלפן מאכן א מקוה, אפילו אלטע לייט זיינען מחויב צו געבן אויף דעם, דאס איז אפילו בילכער ווי א שול בויען און א ספר תורה קויפן א. ד. ג.

ליבע ברידער, בעטראכט זיך דאס אלץ. אפילו פאר איין עונש דארף איין ארענטליכער מענש, וואס האט א ביסל פערשטאנד און א ביסל אידישקייט אין הארצן אנטלויפן, בפרט פון אלע צוזאמען דארף דאך די הארץ צעגיין פון צער, אנטלויפט ברידער פון דער ביטערער עבירה, און זאגט אן יעדערער זיין פרוי, זיינע פריינד, זיי זאלן רחמנות האבן אויף זיך מיט זייערע ליבע קינדערלאך און אנטלויפן פון דעם, קוקט ניט וואס אנדערע וועלן א לאך טאן: „זי האט זיך דערשראקן, זי איז שוין פרום געווארן", פאר זייער לאכן וועלן זיי נעבאך גענוג וויינען, און איר וועט זיך פרייען מיט א אייביקער פרייד, וואס איר זייט ארויס פון אזא אומגליקליכער לאגע. עס איז פיל גלייכער א מענש זאל האבן שאנדע אויף דער וועלט איידער אויף יענער וועלט. און בכלל, איז דען א שאנדע ווען מען גייט אין דעם דרך התורה, ווי אונזערע עלטערן זיינען געגאנגען?

ליבע ברידער, לאזט זיך ניט איינריידן פון א זעלכע מענשן, אפיקורסים, וועלכע ריידן אייך אן עובר צו זיין אויף דעם הארבן עון פון נדה. בארעכנט זיך אויף וועמען איר פארלאזט זיך צו קריכן אין אזא פייער, איר אליין מיט אייערע קינדערלאך. ווער זיינען זיי די אפיקורסים און בעלי-תאות, וואס ביי זיי איז אלץ הפקר און זיי באנוגענען זיך ניט מיט זיך אליין נאר זיי ווילן דאס גאנצע אידישע פאלק אראפּ פירן פון גלייכן וועג, פון דעם דרך התורה, וואס אידן זיינען געגאנגען מיט דעם וועג טויזנטער יארן. פארלאזט זיך ניט ליבע ברידער אויף זיי, ווייכט פון זיי, זוכט זיך ניט צו טרעפן מיט זיי.

ליבע ברידער, די תורה"ק מיט אלע אירע מצות דארפן זיין טייער ביי אידן מיטן גאנצן לעבן, די תורה"ק איז געוועזן דער לעבן פון אונזערע עלטערן און אזוי דארף זיין ביי אונז און ביי אונזערע קינדער. קיין ארענטליכער מענש וויל ניט מאכן זיין פאטער פאר א שוטה, און ווען ער וועט הערן אז איינער וועט זאגן עפּעס א שלעכט ווארט אויף זיין פאטער, וועט ער אים זיין דער גרעסטער שונא. און מיר אליין, ווען מיר מאכן צו גאר נישט די הייליגע תורה, וואס זי איז געוועזן ביי אונזערע עלטערן דער גאנצער לעבן, מאכן מיר דאך זיי פאר שוטים, און מיר לאכן אפּ פון זיי. מיר דארפן דאך קיין ארט ניט האבן פון בזיונות ווען מיר דערמאנען זיך וועגן אונזערע עלטערן, אונזערע אבות אבותינו, וועלכע האבן זייער בלוט פארגאסן פאר דער הייליגער תורה, זיי האבן זיך געלאזט קוילענען, ברענען, גיין אין גלות פון לאנד צו לאנד, — נאר ניט עובר צו זיין אויף איין דין פון איר. אין מדרש (פ' בחוקותי) שטייט, מען פלעגט פרעגן א אידן פארוואס פירט מען דיר צו פארשטיינען מיט שטיינער? פלעגט ער ענטפערן: — ווייל איך האב מל געווען מיין זון; — פארוואס פירט מען דיר פארברענען? — ווייל איך האב געהיט שבת, פארוואס פירט מען דיר קוילענען? — ווייל איך האב געגעסן מצה, פארוואס שמייסט מען דיר? ווייל איך האב געמאכט א סוכה, מקיים געווען די מצוה פון לולב, איך האב געטאן דעם רצון פון מיין פאטער אין הימל. אויך אין די שפּעטערדיקע דורות איז פיל אידיש בלוט פערגאסן געווארן פאר תורה און אידישקייט, און מיט זייער בלוט האבן זיי אונז איבערגעלאזן די הייליגע תורה, וואס א דאנק איהר זיינען מיר געבליבן א פאלק ביז היינטיקן טאג. און איצטער, ווען מען לאזט אונז ב"ה היטן אונזער תורה ווי מיר ווילן, זאלן מיר איצט אליין אן קיין שום נויט טרעטן די הארבסטע מצוות פון דער תורה מיט די פיס?

ליבע ברידער, נעמט עס אלעס אין זינען, דעם כבוד פון אונזער הייליקער תורה, דעם כבוד פון רבש"ע, וואס מיר דארפן אלע ווייל'ע אנקומען צו אים, — און טוט תשובה. גייט צוריק אין אונזער אלטער וועג, וואס אונזערע ליבע הייליגע עלטערן האבן אונז איבערגעלאזן, און ג' ב"ה וועט אונז געוויס מוחל זיין אויף דער פארגאנגענהייט. ג' ב"ה וויל ניט אז דער רשע זאל שטארבן, נאר ער וויל בעסער ער זאל תשובה טאן, ער זאל בעסער ווערן און לעבן בלייבן. און פונקט אזוי ווי מיר האבן מקבל געווען די הייליקע תורה און מצות פון אונזערע עלטערן, אזוי דארפן מיר עס איבערלאזן אונזערע קינדער, וואס דאס איז אונזער גליק און אונזערע קינדערס גליק ביז אייביק, ווי אין דער תורה שטייט:

„למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם".

נאום הכותב בלב נשבר על הפרצה הגדולה ומצפה לישועת ד' ברחמיו הגדולים,

ישראל מאיר הכהן בעה"מ ס' חפץ חיים ומשנה ברורה.

A. MEYERS & SONS CORP.
315 W. 39th ST., N. Y. C,
PHONE ★ BRYANT 6033

Zachowanie czystości w rodzinie żydowskiej według żydowskich religijnych przepisów rytualnych.

Drukarnia Krejnes-Kowalski, Wilno, Wielka 39